

سالهای سخت تنهایی یک مادر

نوشته: محمد رضا جعفری‌پناه

www.ketab.ir

سرشناسه	جعفرپناه، محمدرضا، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	سالهای سخت تنهایی یک مادر / نوشته محمدرضا جعفرپناه.
مشخصات نشر	تهران : انتشارات شریف، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۳۰ ص.؛ مصور؛ ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۵۷-۰۳۱-۲
وضعیت فهرست نویسی	فیفا
موضوع	داستان‌های فارسی -- قرن ۱۴
موضوع	Persian fiction -- 20th century
موضوع	مادران -- داستان
موضوع	Mothers -- Fiction
رده بندی کنگر	۱۳۹۷/۲۵ع/ PIR۸۳۳۹
رده بندی دیویی	۸۳۴/۲۶
شماره کتابشناسی ملی	۵۲۰۵۴۷۱

عنوان	سالهای سخت تنهایی یک مادر
تألیف	محمدرضا جعفرپناه
نوبت چاپ	اول - تابستان ۱۳۹۷
انتشارات	نشر شریف
لیتوگرافی	رجاء نقاشینه
چاپ	شریف
حروفچین و صفحه آرا	محمدرضا جعفرپناه
شمارگان	۱۰۰۰ جلد
قیمت	۱۰۰,۰۰۰ ریال
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۵۷-۰۳۱-۲

کلیه حقوق این اثر برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

بنام خدا

صفحه	فهرست
۶	پیشگفتار
۱۲	دوران کودکی
۱۳	زندگی در منزل خواهر
۱۴	زدها و زندگی در خانه مادر شوهر
۲۵	احداث خانه و شروع زندگی مستقل
۷۸	ازدواج فرزندان رش
۱۰۰	فوت شوهر
۱۰۲	سالهای سخت تنهایی و شروع زندگی غریبانه
۱۰۹	فوت تأسف بار مادر و دوران پس از آن
۱۱۴	نکاتی چند از قرآن و معصومین (ع) در خصوص مقام مادر
۱۲۵	نکته
۱۲۶	شعر مادر
۱۳۰	منابع و مأخذ

و بالوالدین احسانا
و به پدر و مادر احسان کنید

آن بهشتی را که قرآن میکند توصیف آن
صاحب قرآن بگفتا زیر پای مادر است

یشگفتار:

شکی نیست که مادر از هر جهت مقام ارجمند و والایی در همه ادیان داشته و دارد. مسلمانان با دید احترام به او می نگرند و به عظمت و بزرگی از وی نادانی که در هر دین و آیینی که در طول تاریخ آمده به این مسئله توجه کرده و مردم را به خدمت به مادر فراخوانده است. همان گونه که دین نسبت به سایر پائیده های عالم اظهار نظر می کند، جهان را آن گونه که هست به ما می نمایاند و در امور ارزشی، ارزش ها را معرفی و در مورد آن ها ارزش گذاری و تفسیری می نماید؛ درباره مادر و مقام و جایگاه او نیز ساکت نبوده، بلکه عنوان مادری را جایگاه بس والا و ارزشمند دانسته، مقام وی را گرامی می دارد. ادیان مختلف با همه اختلافاتی که دارند در این زمینه اتفاق نظر داشته و همه با دید احترام به مادر می نگرند و مقام مادر را از مقام هر کس دیگر برتر و بالاتر می دانند. در اینجا جایگاه مقام مادر را در دین مبین اسلام، قرآن کریم و سنت بررسی می کنیم.

* هر چند همه ادیان الهی مقام ارزشمندی برای مادر قایلند و به او احترام می گذارند، ولی اسلام بیش از دیگر مکاتب به این مسئله توجه نموده و به مادر عظمت بخشیده است. حقوقی را که اسلام برای مادران مشخص کرده، بسیار فراتر از حقوقی است که برای دیگران حتی پدر قایل شده است؛ چرا که مادر مربی انسان و در حقیقت پرورش دهنده جامعه است و وست که می تواند فرد و جامعه را به سعادت برساند و یا به شقاوت و بدبختی بکشانند.

* جایگاه مادر از منظر قرآن کریم: کلمه مادر به اشکال مختلف، به صورت مفرد و جمع مانند: «أُمّ» و «والدتی» «أُمّ موسی» «والدات» و «أمّهات» و امثال آن، فراوان در قرآن آمده است. هم چنین مادر و پدر به هیئت تثنیه مانند «والدین»، و «بوی» مکرر در این کتاب آسمانی به کار رفته است. اگر با دقت در این موارد نگاه کنیم، می بینیم که خداوند در هر یک از آن آیات، با عظمت و بزرگی از مادر یاد کرده و به نوعی از مقام او تمجید نموده است. چرا که وحی و الهام مستقیم خدا به مادر موسی، اظهار ارادت و نیکویی عیسی به مادر، بیان رحمت و رنج های مادر در قرآن کریم و همچنین دستور حق تعالی به احسان و نیکی نسبت به پدر و مادر، همه گواه بر رفعت جایگاه مادر است.

خدای تعالی در سوره لقمان و احقاف پس از توضیح به احسان والدین، تحمل رنج و زحمت های مادر را بیان می کند و می فرماید: «حملته أمّه کرها و وضعته کرها و فصّله ثلاثون شهرا حتّی اذا بلغ أشده و بلغ

اربعین سنه؛ «مادرش او (فرزند) را با ناراحتی حمل می کند و با ناراحتی بر زمین می گذارد و دوران حمل و از شیر باز گرفتنش سی ماه است تا زمانی که به کمال و رشد برسد و به چهل سالگی بالغ گردد.» بیان رنج و تلاش مادر با این که پدر نیز در اغلب سختی های تربیت فرزند شریک است، خود دلیل بر اهمیت و ارزش کار مادر است. روشن است، کسی نزد حق تعالی مقام بالاتر دارد که کار ارزشمندتری انجام دهد. نکته قابل توجه در آیات مربوط به احسان پدر و مادر این که خداوند انسان را به نیکی کردن نسبت به پدر و مادر هر دو دستور می دهد، سپس بدون ذکر زحمات پدر، مشکلات و ناراحتی های مادر را بیان می کند. گویی مادر عامل اصلی در لزوم نیکی به والدین بوده و کار او آن قدر ارزشمند است که احسان به پدر را نیز بر فرزند واجب می سازد. اگر نبود صبر و پایداری مادر، کار به این سختی های دوران بارداری و پذیرش ناگواری های طاقت فرمای دوره شیر دهی و تربیت فرزند، شاید به این قطع و حتم به احسن والدین به صورت مطلق حکم نمی شد. تا آن جا که مسئله نیکی به پدر و مادر در قرآن کریم هم طراز با عبادت خدای متعال به حساب آمده است.

* جایگاه مادر از منظر سنت رسول الله (صلی الله علیه و آله) : منظور از سنت پیامبر (صلی الله علیه و آله) گفتار و سیره آن حضرت می باشد که در قالب کلام و رفتار از ایشان به یادگار مانده است. شخصیت، مقام و رعایت حقوق مادر در احادیث نبوی و سیره نبی اکرم (صلی الله علیه و آله) به خوبی بیان شده است. از آن جا که از منظر مکتب تشیع به

لحاظ حجیت و سندیت هیچ تفاوتی میان سنت رسول الله (صلی الله علیه و آله) و قول و سیره امامان معصوم (علیهم السلام) وجود ندارد، از این رو برای تبیین بهتر موضوع، افزون بر کلام و سیره رسول خدا (صلی الله علیه و آله) از بیان و رفتار ائمه اطهار (علیهم السلام) نیز بهره خواهیم برد.

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) در تبیین مقام مادر می فرماید: الْجَنَّةُ تحتِ اَقدامِ الامَّهاتِ؛ بهشت زیر پاهای مادران است. «این حدیث حاکی از این است که بدن رضایت مادر نمی توان به بهشت و نعمت های بهشتی دست یافت، هر کسی بخواهد به درجات عالیّه جنت و رضوان نایل گردد، باید به مادر احترام بگذارد و به او خدمت کند. این همه ارج نهادن به مقام مادر شاید به خاطر رحماتی است که مادر متحمل می شود. تحمل رنج و زحمت دوره بارداری و کودکی و تأمین نیازهای جسمی و روحی فرزند از مشکلات طاقت فرمایی است که مادر می تواند بپذیرد. طبیعی است که خداوند در قبال صبر و دلباری مادر، اجر و مزد بی پایان به او عنایت می کند. به قول معروف هر که بامش بیش، برفش بیش تر. مادر نسبت به تربیت فرزند مشکلات زیادی را متحمل می شود و طبعاً پاداش زیادتری را نیز مستحق می گردد.

جنان در زیر گام مادران است بکش بر دیده، خاک زیر گامش

مکن بر روی او تندی که بر تو خدا فرموده واجب احترامش

سیره پیامبر در احترام نسبت به مادرش آینه و احترام فوق العاده نسبت به وی، بهترین دلیل بر عظمت مقام مادر است. به نوشته تاریخ نگاران، پیامبر همراه مادر جهت زیارت تربت پدرش عبدالله به سفر یثرب رفتند. هنگامی که در سرزمین ابواء نزدیک مدینه رسیدند، آینه بیمار شد و به تدریج وضعش رو به وخامت نهاد و کم کم آثار مرگ در وی پدیدار گشت. پیامبر در آخرین لحظات زندگی مادر، صورت خود را به صورت او گذاشت و با حالت غم و اندوه به چهره مادر نگاه می کرد و می گریست. همراهان هر بار او را از جسد مادر جدا می کردند، دوباره خود را روی جنازه مادر می انداخت و ناله می کرد.

رسول خدا (صلی الله علیه و آله) پس از وفات مادر همواره به یاد او بود و به زیارت مزارش می آمد. روزی بر سر مزار مادر آمد، دو رکعت نماز خواند، سپس ندا داد مزار! قبر شکافته شد، آینه در میان قبر نشسته بود و می گفت: «اشهد أن لا اله الا الله و انک رسول الله». حضرت از مادر سؤال کرد: امامت کیست؟ گفت: فرزندم! امام تو کیست؟ پیامبر فرمود: اینک امام تو علی بن ابی طالب (علیه السلام) است. آینه به ولایت علی (علیه السلام) شهادت داد و به جا خاست برگشت. این رفتار پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) در حال حیات و پس از وفات آینه، نشان دهنده عظمت، منزلت و مقام عالی مادر است چرا که افضل موجودات عالم، یعنی وجود مقدس رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) همانند یک انسان خاضع، در برابر مادر زانوی ادب بر زمین می زند و با دید احترام به او نگرسته، از او تعظیم به عمل می آورد.

سرانجام می خواهد مادرش با ایمان هر چه کامل تر در قیامت محشور گردد، شهادت به ولایت علی (علیه السلام) را به او تلقین می کند. این سیره پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) برای همه مسلمانان دنیا درس بزرگ است و در رفتار با مادر، باید به آن حضرت تأسی کرد و از سیره او درس آموخت. حضرت محمد (ص) در تکریم مادر فرمودند: در ابراز محبت پدر بر پشانی او و بر پای مادر بوسه زنید، چون بهشت زیر پای مادران است.

زیبا ترین کلمه بر لب های بشریت کلمه «مادر» و زیبا ترین آوا، آوای «مادرم» است. این کلمه آکنده از عشق و امید است، کلمه شیرین و مهر انگیز که از عمارت قلب بر می خیزد و زیبایی است. مادر همه چیز ماست. مادر آن روح باری است که لبریز از عشق و زیبایی است.